

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

2 vtrum paruificentiaë aliquod vitium opponatur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

mentis * relative dñr. Vnde cum dñr, quod parvificus intēdit aliquid parvū facere, intelligendū est in comparatione ad genus operis qđ facit: in quo qđē parvū & magnum pōt attendi dupl'r. Vno modo, ex parte operis sciendi: alio modo, ex parte sumptus. Magnificus ergo principā intēdit magnitudinem operis, secundario intēdit magnitudinem sumptus, quam nō vitat, ut faciat magnū opus. Vñ & Phil. dicit in 4. Eth. * qđ magnificus ab aequali sumptu opus facit magis magnificū. Parvificus autē ecōverso, principā qđē intēdit parvitatē sumptus. Vnde & Phil. dicit in 4. Eth. * qđ intēdit quāsi minimum consummar: ex consequenti autē intēdit parvitatē operis, quā. Inon recusat, dummodo parvū sumptum faciat. Vnde Phil. dicit in 2. Eth. * quod parvificus maxima cōsumēs in parvo. qđ nō vult expendere, bonū pdit. f. magnifici operis. Sic ergo patet qđ parvificus deficit à p. portione, qđ debet esse f'm rōnem inter sumptus, & opus. Defectus autem ab eo quod est secundum rationem, causat rationem vitij. Vnde manifestū est, quod parvificentia vitium est.

AD PRIMVM ergo dicendū, qđ virtus moderat parva f'm regulā rōnis, à qua deficit parvificus, vt dictum est. * Non enim dñr parvificus qđ parva moderat, sed qui in moderādo magna, vel parva, deficit à regula rationis: & ideo habet vitij rationem.

AD SECUNDVM dicendum, quod sicut Phil. dicit in 2. Rhet. * Timor facit consiliarios: & ideo parvificus diligenter ratiocinā intēdit, quia inordinate timet bonorum suorum cōsumptionem, & in minimis. Vnde hoc non est laudabile, sed vitiosum & vituperabile: quia non dirigit affectum suum secundum rationem, sed potius rationis vitium applicat ad inordinationem sui affectus.

AD TERTIVM dicendum, quod sicut magnificus cōvenit cum liberali in hoc, qđ p̄p̄te & delectabiliter pecunias emittit: ita ē parvificus conuenit cū illiberali, siue avaro in hoc, qđ cū tristitia, & tarditate expensas facit. Differt autē in hoc, quod illiberalitas attenditur circa cōsumptus: parvificentia autē circa magnos sumptus, quos difficilius est facere. & ideo minus vitium est parvificentia, qđ illiberalitas. Vnde Phil. dicit in 4. Ethico. * quod quamuis parvificentia & vitium oppositum sint malitia, non tamen opprobria inferunt, quia nec sunt nocua proximo, nec sunt ualde turpes.

ARTICVLVS II.

Vtrum parvificentia aliquod vitium opponatur.

AD SECUNDVM sic proceditur. Vñ quod parvificentia nullum vitium opponatur. Parvo. n. opponitur magnum: sed magnificentia nō est vitij, sed virtus. ergo parvificentia nō opponitur vitij. ¶ 2. Pret. Cū parvificentia sit vitium ex defectu, ut dictum est, * ut qđ si aliquid vitium esset parvificentia oppositū, qđ cōsisteret solū in superabundanti cōsumptione: sed illi qui cōsumunt multa, ubi pauca oporteret cōsumere, ut dicit in 4. Ethico. * & sic habent aliquid de parvificentia. non ergo est aliquid vitium parvificentia oppositum. ¶ 3. Pret. Moralia sortitur sp̄cie ex fine, ut dictum est: sed illi qui superflue cōsumunt, hoc faciunt causa ostentationis diuitiarum, ut dñr in 4. Ethic. † hoc autem pertinet ad inanem gloriam, quę opponitur magnanimitati, ut dictum est. * ergo nul-

Alum vitium parvificentia opponitur.

SED CONTRA est autoritas Philo. qui in 2. & 4. Ethico. † ponit magnificentiam medium duorum oppositorum vitiorum.

RESPON. Dicendū, qđ parvo opponit magnū. Paruum autē & magnum relative dicuntur, vt dictum est. * Sicut autē contingit sumptū esse parvū per cōparationem ad opus, ita ē contingit sumptū esse magnū in cōparatione ad opus, ut. f. excedat proportionē, quę esse debet sumptus ad opus f'm regulam rōnis. Vnde manifestū est qđ vitio parvificentia, qua aliquis deficit à debita proportione expensarum ad opus, intendens minus expendere qđ dignitas operis requiratur, opponitur vitium quo aliquis dictā proportionem excedit, vt. f. plus expendat, qđ sit operi proportionatum: & hoc vitij Græce quidem dñr banauia à furno dicta, quia videlicet ad modum ignis qui est in furno oia cōsumit. Vel dñr apyrocalia. i. sine bono igne, quia ad modum ignis oia cōsumit non propter bonum. Vñ latine hoc vitij potest nominari consumptio.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod magnificentia dicitur esse ex eo quod facit magnū opus: non autem ex eo quod in sumptu excedat proportionem operis. Hoc enim pertinet ad vitium, quod opponitur parvificentia.

AD SECUNDVM dicendum, qđ idē vitium cōtrariatur virtuti, qđ est in medio, & cōtrario vitio. Sic ergo vitij consumptionis opponit parvificentia in eo, qđ excedit in sumptu operis dignitatē, expendens multa, ubi pauca oporteret expēdere. Opponitur autē magnificentia ex parte operis magni qđ p̄cipue intēdit magnificus, inquantū. f. ubi oportet multa expendere, nihil, aut paruum expendit.

AD TERTIVM dicendum, qđ consumptor ex ip̄sa specie actus opponit parvifico, inquantū transcendit regulā rōnis, à qua parvificus deficit. Nihil tñ prohibet, quin ad hoc ad finē alterius vitij ordinet, puta, inanis gloria, vel cuiuscumque alterius.

QVÆSTIO CXXXVI.

Super Quæstione 136. Articulus primus.

De Patientia, in quinque articulos diuisa.

DEINDE considerandum est de patientia. ET CIRCA hoc queruntur quinque.

- ¶ Primo, Vtrum patientia sit virtus.
- ¶ Secundo, Vtrum sit maxima virtutum.
- ¶ Tercio, Vtrum possit haberi sine gratia.
- ¶ Quarto, Vtrum sit pars fortitudinis.
- ¶ Quinto, Vtrum sit idem cū longanimitate.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum patientia sit virtus.

AD PRIMVM sic procedit. Vñ qđ patientia non sit virtus. Virtutes. n. p̄fectissime sunt in patria, vt Auguf. dicit in 4. de Trin. * sed ibi non est patientia, quia nulla sunt ibi mala toleranda. Secunda Secundæ S. Thomæ.

IN art. 1. q. 136. duobus occurrunt Martini in eodem tractatu in q. 1. de patientia contra rationem literę in corpore huius articuli, dicentis, quod hæc ratio intellecta vt iacet, nimis perplexa est. Quod enim primo concludit, videtur falsum, & consequentia multum obscura. Arguit enim sic. Inter alias passionis tristitia impedit bonum rationis. ergo necessaria est virtus, qua bonum rationis cōseruetur contra tristitiam. Contra. Tum primo, quia voluntas sine virtutis habitu hoc potest. ergo. Antecedens probatur, quia alias nūquam posset exire in primum actū. Tum secundo, quia dicitur qđ omnis virtus est in patria. SS 2 tus

li. 3. c. 7. & li. 4. c. 2. t. 5.

Ar. preced.

Cautio

Super Quæstione 136. Articulus primus.

IN art. 1. q. 136. duobus occurrunt Martini in eodem tractatu in q. 1. de patientia contra rationem literę in corpore huius articuli, dicentis, quod hæc ratio intellecta vt iacet, nimis perplexa est. Quod enim primo concludit, videtur falsum, & consequentia multum obscura. Arguit enim sic. Inter alias passionis tristitia impedit bonum rationis. ergo necessaria est virtus, qua bonum rationis cōseruetur contra tristitiam. Contra. Tum primo, quia voluntas sine virtutis habitu hoc potest. ergo. Antecedens probatur, quia alias nūquam posset exire in primum actū. Tum secundo, quia dicitur qđ omnis virtus est in patria. SS 2 tus

Infra art. 5. cor. & infra. pra. 138. co.

li. 14. de tri. c. 9. o. 3.